Dodatek do „Biuletynu Kowieńskiego"

BIULETYN BAŁTYCKI

WILBI

Nr. Wilno, dnia 29 maja 1934 r. 193.-

T r e ś ć n u m e r u:

--§--

ŁOTWA:1."L a t v i s" o ł o t e w s k i e j p o l i t y c e z a g r a n i c z n e j ."Latvis"/z 26.V.1934/:Niedawno w Rydze odbyło się zebranie polityków łotewskich, na którem wygłoszono referat w sprawie łotewskiej polityki zagranicznej, przyczem wskazano na trzy najważniejsze tezy tej polityki: Łotwa winna dążyć do związku państw bałtyckich, winna ufać Lidze Narodów i orjentować się ku Sowietom.

Jeżeli chodzi o kwestję związku bałtyckiego, odnosi się wrażenie, że dotychczas czyni się wszystko, by zamiast realnego związku wysuwać jedynie zbędną jałową frazeologję. Dyplomaci litewscy nic nowego nie wynaleźli. Podpisanie paktu sojuszu z 17 lutego r.b. pomiędzy Łotwą i Estonją uważa się za wielki sukces. Tymczasem jest to błahe zdarzenie. Dyplomatom łotewskim wystarczają precedensy, wystarcza umiejętność czytania i pisania. Dyplomaci bałtyccy wzięli przykład z paktu Małej Ententy z 16 lutego 1933 r. Tymczasem sytuacja państw bałtyckich jest gorsza od sytuacji politycznej, gospodarczej i geograficznej w państwach bałkańskich, to też wzajemne związki nad Bałtykiem muszą być mocniejsze, aniżeli pakt Małej Ententy. Tymczasem pakt łotewsko-estoński z 17 lutego jest słaby i nierealny.§ 4-ty tego paktu głosi, że każde państwo, wchodzące w skład związku obiecuje uzgadniać swą działalność w każdym poszczególnym wypadku, gdzie się wyda to celowe. To ostatnie powiedzenie obala realny obowiązek jakichkolwiek więzów pomiędzy Rygą a Tallinem i pozostawia dotychczasową, absolutnie suwerenną sytuację. O ile tylko jednemu czy drugiemu państwu jakikolwiek krok wyda się "niecelowy", będzie ono mogło robić samodzielnie, co tylko zechce. Z takiego paktu nie należy się cieszyć. Należy natomiast pakt ten zakwalifikować, jako impotencję. Nie słowa, lecz czyny są potrzebne dla zrealizowania sojuszu bałtyckiego.

Pozatem orjentacja na Rosję jest niemożliwa, gdyż grozi niebezpieczeństwo utracenia wszystkiego. W wypadku zbrojnego konfliktu Rosji z którymkolwiek z jej sąsiadów zachodnich, państwa bałtyckie, opierające się na pułkach moskiewskich, byłyby niezwłocznie okupowane. Orjentowanie się na Rosję stanowiłoby nieprzemyślaną krótkowzroczność. Cóż więc czynić? Neutralność jest rzeczą naiwną. Nikt nie będzie zważał na neutralność krajów bałtyckich, na ich chęci i postulaty. Nikt nie usłyszy uroczystej deklamacji krajów bałtyckich w krytycznej chwili, o ile na czas nie wyjdzie Łotwa na właściwą drogę.

Paryż obecnie jest zainteresowany w utrzymaniu dzisiejszej sytuacji w Europie. Paryż szuka przyjaciół dla odparcia Niemców. Przedewszystkiem więc potrzebny jest realny związek państw bałtyckich, spoczątku zaś związek łotewsko-estoński. Następnie należy odrzucić osobiste zarzuty pod adresem Litwy, która przejrzała.Litwa obecnie zmuszona jest do wyciągania ręki pod adresem Łotwy i Estonji. Rękę tę należy przyjąć. Należy wreszcie stworzyć oddawna oczekiwaną Ententę bałtycką o wspólnym celu, wspólnej polityce i wspólnych poczynaniach. Gdy będzie to dokonane, wtedy należy orjentować się na Francję. Polityka ta nie będzie skierowana przeciwko Rosji, która jest sojuszniczką Francji. Z pomocą Francji mieć będą kraje bałtyckie prawdziwą gwarancję swej nienaruszalności.-

---

2. **Prezes Związku Polaków u premjera Ulmanisa**."Latvis" /z 27.V.1934/:Były poseł na sejm adwokat Jan Wierzbicki złożył 26 maja ~~xxxxxx~~ premjerowi Ulmanisowi w imieniu Polaków łotewskich życzenia owocnej pracy dla dobra Łotwy i wszystkich jej narodowości.-

3. **Sprawa likwidacji D-tu Szkół Mniejszościowych**."Latvis" /z 27.V.1934/:Rząd uchwalił w najbliższym czasie wydać nową ustawę szkolną. Projekt ustawy opracowuje komisja pod kierownictwem ministra Oświaty prof.Adamovicsa. M.in. ustawa przewiduje likwidację Departamentu Szkolnictwa Mniejszościowego i przekazanie szkół mniejszościowych bezpośredniej kompetencji M-stwa Oświaty, przy którem będą działać doradcy do spraw mniejszościowych.-

4. **Działalność nowego rządu**./V.1934/:Minister Finansów Ekis w wywiadzie prasowym, udzielonym przedstawicielowi organu Związku Chłopskiego "Brihva Zeme" przedstawił pobieżnie program prac rządu w dziedzinie gospodarczej. Z oświadczenia tego wynika, że nowy rząd uważa za swój najważniejszy cel - osiągnięcie równowagi bilansu handlowego państwa. Dlatego też zamierza w najkrótszym czasie przeprowadzić reorganizację polityki walutowej i importowej.

"Będziemy dążyli - mówił minister - do zwiększenia za wszelką cenę naszego eksportu i mamy nadzieję w ciągu najbliższego czasu zwalczyć pasywność naszego bilansu handlowego". Dalej minister zapowiedział również rewizję uchwalonego przez sejm budżetu Państwa w kierunku oparcia tego budżetu na bardziej realnych podstawach.

Wiceminister Rolnictwa Birznieks oświadczył w wywiadzie prasowym, że rząd zamierza w najbliższym czasie przeprowadzić nadziały ziemi 11.600 uczestnikom wojny niepodległościowej. Na ten cel przekazane będzie 13,700 ha ziemi.

W tym samym wywiadzie zapowiedział wiceminister reorganizację handlu eksportowego bekonami i masłem. Monopol na wywóz bekonów z dnia 1 czerwca posiadać będzie t-stwo "Bekona Eksports". Sprawa wywozu masła ma być jeszcze omówiona na specjalnie w tym celu zwołanej konferencji eksporterów.

M-stwo Finansów zaprzecza wszelkim pogłoskom o zamierzanym rzekomo obniżeniu kursu łata. Zaniechany nawet został projekt wprowadzenia specjalnego podatku walutowego, który mógł grozić dewaluacją pieniądza łotewskiego.-

Minister Oświaty Adamovics udzielił następującego wywiadu w sprawie swych zamierzeń: Winna być stworzona Łotwa łotewska. Kulturalna autonomja mniejszości narodowych nie będzie naruszona, mimo, iż kierunek nowego rządu ma na celu pewne reformy. Hasłem polityki rządu jest "Łotwa dla Łotyszów". Najważniejszem zadaniem M-stwa Oświaty jest reforma ustawy o nauce. Ustawa ta wydana została w grudniu 1919 r. i jest przestarzała.-

Minister Komunikacji Einberg udzielił w sprawie swych zamierzeń następującego wywiadu: Jednem z pierwszych zadań M-stwa Komunikacji jest wniesienie uspokojenia wśród pracowników Ministerstwa, naprawienie krzywd, jakich pracownicy doznawali, racjonalizacja działalności kolei i poczt, wreszcie uzgodnienie budowy szos i kolei oraz komunikacji kolejowej i autobusowej. Minister podkreślił, że żadnych rachunków politycznych z urzędnikami nie będzie Ministerstwo przeprowadzało.-

ESTONJA: 1. **Sprawa rokowań estońsko-polskich**.Prasa ryska /z 28.V.1934/:Estoński minister Spraw Zagr. Seljamaa i wiceminister Laretei odbyli szereg rozmów z przedstawicielami rządu polskiego, przyczem nastąpiła wymiana zdań w aktualnych sprawach politycznych. W czasie tych rokowań skonstatowano, że oba rządy mają jednakowe opinje co do spraw zagranicznych, dążąc jednakowo do wzmocnienia pokoju w Europie Wschodniej.-